

Kwaliteitsplan Beheer Openbare Ruimte

Het waarborgen van een functionele en veilige openbare ruimte op korte en lange termijn

projectnr. 265044
revisie 1.1
15 oktober 2014

auteur(s)

Mark van den Kieboom

Opdrachtgever

Gemeente Krimpen a/d IJssel - Openbare Werken
Postbus 200
2920 AE Krimpen aan den IJssel

datum vrijgave

beschrijving revisie 1.1

Eindrapport

goedkeuring

M.vd.Kieboom

vrijgave

B. de Jong

Projectgroep bestaande uit:

Jan Soede
Jan Kalkman
Mark van den Kieboom

Tekstbijdragen:

Mark van den Kieboom
Paulien Lasterie

Vormgeving:

Antea Group

Datum van uitgave:

oktober 2014

Contactadres:

Rivium Westlaan 72
2909 LD CAPELLE A/D IJSSEL
Postbus 8590
3009 AN ROTTERDAM

Copyright © 2014

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

	Inhoud	Blz.
1	Inleiding	2
2	Wat is kwaliteit openbare ruimte	3
3	Review huidige situatie	5
3.1	Ruimtelijke indeling op basis van functies.....	5
3.2	Arealen	6
3.3	Kwaliteitskeuze 2007	7
3.4	Beschikbaar Budget	7
3.5	Kwaliteit	8
3.6	Onderzoek beleving openbare ruimte.....	9
3.7	Meldingen.....	10
3.8	Speerpunten beheer openbare ruimte.....	11
3.9	Conclusies	12
4	Kwaliteitskeuze.....	13
4.1	Centrale thema's.....	13
4.2	Kwaliteitskeuze	14
4.3	Groeimodel participatie en duurzame oplossingen	15
5	Vervolgstappen.....	18

1 Inleiding

Aanleiding/ terugblik

De gemeente Krimpen aan den IJssel wil het beheer en onderhoud van de openbaar (toegankelijke) ruimte afstemmen op de wensen van de gebruikers van deze ruimte: bewoners, bezoekers, passanten, ondernemers etc. In 2007 is het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte opgesteld, waarin is vastgelegd welke beeldkwaliteit in de openbare ruimte wordt nagestreefd. Dit plan vormt tot op heden de vastgestelde resultaatbeschrijving van het beheer en onderhoud in de openbare ruimte van Krimpen aan den IJssel voor de wegen, groenvoorzieningen, speeltoestellen, straatreiniging etcetera.

Collegeprogramma 2010-2014

In het college-akkoord van de periode 2010-2014 is dit vertaald naar een openbare ruimte die schoon, heel en veilig is, met een minimale tevredenheidsoordeel 7 (rapportcijfer) van de inwoners. Daarnaast is in het collegeprogramma benoemd dat een kostenreductie dient plaats te vinden ten opzichte van de afspraken zoals in 2007 zijn vastgelegd.

Inmiddels is een deel van de kostenreductie bereikt. Dit is zichtbaar in bijvoorbeeld aanbestedingen van het onderhoud en renovaties. Tegelijkertijd staat de tevredenheid van de inwoners onder druk, door de bezuinigingen die al enkele jaren worden doorgevoerd. Ook de komende jaren zal naar verwachting nog in het teken staan van bezuinigingen, waardoor de tevredenheid van de inwoners verder onder druk komt te staan.

Vanuit dit perspectief heeft de gemeente besloten het huidige kwaliteitsplan, dat uitgaat van beeldkwaliteit, te actualiseren/ vernieuwen. Hierin worden nieuwe keuzes gemaakt betreffende de verhouding tussen kwaliteit, budget en tevredenheid.

Afbakening/ kader

Voor de actualisatie van dit plan worden de volgende onderdelen van de openbare ruimte meegenomen:

- verharding
- groen
- meubilair (verlichting, banken, afvalbakken, speeltoestellen)
- verzorging/ reiniging

Deze onderdelen worden meegenomen voor zover ze in het openbaar gebied liggen. Semi-openbare ruimte, eigendommen in de openbare ruimte van corporaties e.d. worden niet meegenomen in de berekeningen, arealen en dergelijk. Uiteraard spelen deze wel een rol bij de uitgangspunten van beleving en participatie. Ook begraafplaatsen vallen buiten de scope van dit kwaliteitsplan.

De keuzes uit deze rapportage worden gemaakt binnen het huidig budget dat beschikbaar is voor beheer en onderhoud. De exacte invulling hiervan wordt vertaald naar scenario's.

proces/ totstandkoming

In de loop van 2014 is deze rapportage tot stand gekomen. In eerste instantie is de huidige stand van zaken ambtelijk voorbereid. Vervolgens is op basis van de beschikbare gegevens een perspectief voor de komende jaren geschetst waar de gemeenteraad een keuze over maakt.

2 Wat is kwaliteit openbare ruimte

Ontwikkeling 2007 - 2014: situatieschets

In 2007 hebben we samen met u het kwaliteitsplan beheer openbare ruimte opgesteld. In dit plan zijn de kwaliteitskeuzes voor verharding, groen, meubilair en reiniging verwerkt naar een scenario voor beeldkwaliteit, dat aansluit bij de landelijke systematiek voor Beeldkwaliteit van het CROW. Als Antea Group hebben we de afgelopen jaren in Nederland een ontwikkeling gezien in hoe kwaliteit van de openbare ruimte wordt beleefd.

Nu, 7 jaar later, kunnen we terugkijken op de ontwikkeling en zien we landelijk duidelijke trends. We zien een dalende begroting die beheerders voor uitdagingen stelt om de kapitaalgoederen duurzaam te beheren. Over het algemeen zien we een licht dalende kwaliteit en er wordt gezocht naar de ondergrens voor duurzaam beheer en mogelijke alternatieve beheermethoden. Daarbij wordt vaak gekeken naar areaalreductie, het scherp aanbesteden van het onderhoud aan de markt, kwaliteitsverlaging en ook overdracht van beheer(taken) naar andere partijen, waaronder burgers. In de afgelopen jaren zien we deze burger steeds mondiger worden. Door de toegenomen mogelijkheden van communicatie (social media e.d.) verwacht de burger informatie vanuit de gemeente over projecten en ontwikkelingen. Daarnaast legt de burger eenvoudig contact met zijn omgeving en uit daarbij eenvoudig zijn onvrede, maar tegelijkertijd is hij ook bereid een bijdrage te leveren aan de omgeving door bijvoorbeeld de handen uit de mouwen te steken. We zien hierbij verschillende stromingen, waarbij vooral het stimuleren, promoten en belonen van spontane initiatieven succesvol blijkt, vooral als deze extra kwaliteit leveren. Met name eenvoudige beheertaken zijn prima door individuele burgers of in groepsverband op te pakken, zeker wanneer dit op buurt- of straatniveau plaatsvindt. Deze initiatieven leveren, zo blijkt uit ervaring, geen substantiële besparingen op voor de gemeente. De voordelen zitten vooral op aspecten zoals het vergroten van sociale cohesie in de buurt, een hogere betrokkenheid en tevredenheid in de omgeving.

Participatie is van deze tijd en ook voor de situatie in Krimpen kansrijk, mits de boodschap en uitleg past bij de lokale situatie. De gemeente als overheidsorgaan is en blijft hierbij verantwoordelijk voor het bewaken van de ondergrens van de openbare ruimte en zal, vanuit haar zorgplicht, hier op toezien om onnodige kapitaalvernietiging voorkomen. Bovendien blijft de gemeente vanuit vakmanschap en specialistisch werk verantwoordelijk voor beheertaken. Het is belangrijk te realiseren dat participatie vooral in de directe omgeving kansen biedt. Dit betekent dat niet overal participatie succesvol toegepast kan worden en dat in de opstart enige begeleiding en investering nodig zal zijn.

Ontwikkelingen in Krimpen aan den IJssel

De landelijke ontwikkelingen zijn ook in Krimpen aan den IJssel zichtbaar. Dalende budgetten, een stijgende betrokkenheid van bewoners bij hun omgeving en op sommige momenten ook meer kritiek. Desondanks is de gemeente erin geslaagd de kwaliteit redelijk op peil te houden. De gemeente heeft de afgelopen jaren geanticipeerd op deze ontwikkelingen door jaarlijks speerpunten te benoemen en deze met het bestuur te communiceren. Deze speerpunten zijn benoemd op basis van de jaarlijkse kwaliteitsmetingen, de gegevens uit het meldingsysteem en de kennis van de lokale situatie. Met deze informatie is ingespeeld op de wensen en belangrijke aandachtspunten in de openbare ruimte.

Kwaliteitsniveaus

Voor het bepalen van de huidige kwaliteit en het kiezen van de gewenste kwaliteit sluit de gemeente aan bij de landelijke standaard voor beeldkwaliteit, de Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte 2013 van het CROW (nationaal kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte). In deze meetlat staan 5 verschillende kwaliteitsniveaus voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte uitgewerkt en concreet beschreven, met daarin een onderscheid tussen technische aspecten (o.a. schade, scheefstand, ontbrekende delen) en verzorging (zwerfafval, onkruid, natuurlijke aanslag e.d.). In

deze catalogus is de kwaliteit vertaald naar een standaard-methode met herkenbare beelden, op basis van jarenlange ervaring met deze thema's en de effecten daarvan. In de Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte 2013 (publicatie 323 van het CROW) staan de kwaliteitsbeelden voor het Beheer omschreven van veel voorkomende onderdelen in de openbare ruimte. Hiermee is het mogelijk de kwaliteit van het beheer objectief te beoordelen en keuzes te maken op basis van ambitiethema's.

De volgende afbeelding geeft een impressie van een van de schaalbalken uit de catalogus.

	A+	A	B	C	D
Bepianting Technisch					
	Er is geen kaal oppervlak.	Er is weinig kaal oppervlak.	Er is in beperkte mate kaal oppervlak.	Er is redelijk veel kaal oppervlak.	Er is veel kaal oppervlak.
	kaal oppervlak 0 % per 100 m ²	kaal oppervlak ≤ 5 % per 100 m ²	kaal oppervlak ≤ 10 % per 100 m ²	kaal oppervlak ≤ 25 % per 100 m ²	kaal oppervlak > 25 % per 100 m ²

De meetlat brengt de kwaliteit van de openbare ruimte objectief in beeld. Enerzijds als meetinstrument in de buitenruimte voor medewerkers, burgers en bezoekers. Anderzijds als referentie bij beleidsmatige keuzes voor afspraken over beeldkwaliteit in de gemeente. De kwaliteit wordt uitgedrukt in verschillende niveaus, zie de volgende tabel.

niveau	omschrijving	indicatie technische kwaliteit	indicatie netheid
A+	Zeer hoog	Als nieuw	Zeer schoon, geen vuil
A	Hoog	Zeer goed, vlak, heel	Schoon, weinig vuil
B	Basis	Enige schade doch functioneel. Geen verlies veiligheid	Matig schoon, enige vervuiling maar niet storend
C	Laag	Aanzienlijke schade, discomfort of oorzaak van onveilige situaties	Vuil, enigszins storend en beeldbepalend
D	Zeer laag	Kapitaalvernietiging, kapot en functieverlies	Sterk vervuild, storend en hinderlijk

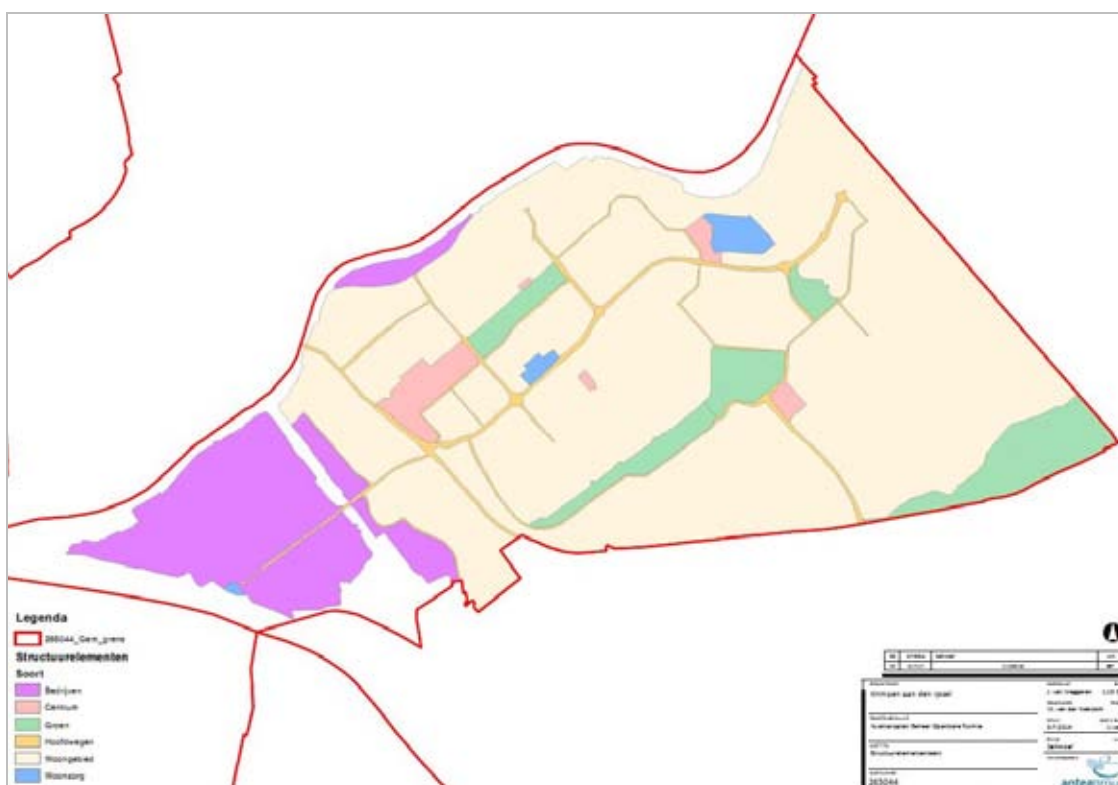
De gemeente gaat deze methode inzetten voor het bepalen van de kwaliteit, zowel in de eigen werkzaamheden, als in, de communicatie met de burgers en andere actoren. Onder andere in wijkshouwen, objectieve schouwronde, toezicht, het afhandelen van meldingen door de teamleiders wijkbeheer en in de onderhoudsbestekken worden deze kwaliteitsniveaus gebruikt en verwerkt. De methodiek maakt eenduidige communicatie mogelijk doordat gewerkt wordt met uniform beeldmateriaal en duidelijk toe te passen omschrijvingen en normen.

3 Review huidige situatie

3.1 Ruimtelijke indeling op basis van functies

De openbare ruimte is op te delen in verschillende type gebieden, structurelementen genaamd. Deze structurelementen zijn toegekend op basis van de primaire functies van de gebieden. Op basis van deze indeling is het mogelijk het beheer af te stemmen op de functies en de voornaamste doelgroepen.

In de onderstaande kaart is aangegeven waar deze verschillende gebieden te vinden zijn. De parken (donkergroene arcering) en natuur (lichtgroene arcering) zijn samengevat onder Groengebieden. Begraafplaatsen vallen buiten de scope van dit kwaliteitsplan.

In 2007 zijn er 7 structurelementen vastgelegd. In de evaluatie is gebleken dat de Groen/ Parkgebieden en Groen/ Natuurgebieden in praktijk weinig onderscheid kennen. Deze zijn daarom samengevoegd tot Groengebied. De overige gebieden zijn nagenoeg gelijk gebleven. Deze worden op de volgende pagina nader toegelicht.

Relatie tussen structurelement en kwaliteit

De structurelementen zeggen iets over de functie en gebruikswaarde van een bepaald gebied. Er is een onderscheid in wonen, werken, winkelen, recreatie en verkeer in de gemeente. De verschillen in functie per structurelement hangen o.a. samen met de gebruikers, wat voorwaarden schept aan de mate van beheer en onderhoud. De gemeente wil de kwaliteit afstemmen op de functie en gebruikerswaarde van het gebied en om die reden hoeft de kwaliteit van het beheer niet overal gelijk te zijn. Motivatie om in één gebied een hoger of lager beheerniveau te kiezen is het type gebruiker en het aantal gebruikers. De doelgroep-benadering is daarom belangrijk voor het maken van keuzes over de gewenste kwaliteit van de openbare ruimte.

Centrum

Functie: winkelen en verblijven/ontmoeten. Hieronder vallen gebieden met voorzieningen op gemeentelijk- en wijkniveau met een grote aantrekkingskracht.

Woongebied

Functie: wonen en verblijven. De integrale openbare ruimte (verharding, groen etc.) hierbinnen worden tot het woongebied gerekend. Er wordt geen nader onderscheid gemaakt tussen verschillende wijken.

Hoofdwegen

Functie: vervoer, verkeer, doorstroming. De hoofdwegen hebben een verkeersfunctie en een hoofd ontsluitingsfunctie op gemeentelijk en wijkoverstijgend niveau. Deze routes koppelen wijken en functies aan elkaar. Deze wegen zijn van belang voor de oriëntatie in de gemeente.

Bedrijven

Hier staat de functie werken centraal. De bedrijventerreinen bestaan uit industrie, (groot)handelsbedrijven en kantoren.

Woonzorg

Functie: wonen en verblijven voor minder validen. De integrale openbare ruimte (verharding, groen etc.) hierbinnen worden tot het woonzorggebied gerekend. Er wordt geen nader onderscheid gemaakt tussen verschillende centra.

Groengebieden

Groen verblijfsgebieden of parken met een cultureel of natuurlijke uitstraling, geschikt om kort- en langdurig te recreëren.

3.2 Arealen

De gemeente beheert de verharding, groen en het meubilair in de openbare ruimte. Het beheer bestaat uit verzorgend onderhoud en technisch onderhoud zoals herstraten, snoeien en herstel van schades. Deze aantallen zijn verspreid over de gemeente aanwezig en worden in de berekeningen gehanteerd als uitgangspunt voor het bepalen van het benodigd budget.

De gemeente Krimpen aan den IJssel beheert op dit moment (in hoofdlijn):

- 1.400.000 m² verharding, waaronder 77.000 m² fietspad en 667.000 m² voetpad
- 10.500 bomen
- 330.500 m² beplanting, waaronder ruim 10.000 m² vaste planten/ sierplantsoen en ruim 100.000 m² heesters
- 18.000 m² hagen
- 742.500 m² gras, waarvan 600.000m² gazon (ter vergelijking de grootte van 60 voetbalvelden)
- ruim 7.700 stuks lichtmasten
- 140 banken, 240 afvalbakken en 450 speeltoestellen

De vervangingswaarde van dit areaal, oftewel de kosten die gemaakt moeten worden om de genoemde arealen nieuw aan te leggen vertegenwoordigen een waarde van in totaal ruim 85 miljoen euro.

Areaalontwikkeling 2007 - 2014

De genoemde arealen zijn in de afgelopen jaren vrijwel gelijk gebleven. Door renovaties en projecten zijn kleine mutaties doorgevoerd in de openbare ruimte. Deze hebben echter geen grote invloed op het totale areaal. De gemeente kende de afgelopen jaren geen grootschalige uitbreidingen of aanpassingen in het openbaar gebied.

Benchmark Wegen en Groen 2013

Uit de benchmark Wegen en Groen, waaraan de gemeente in 2013 heeft deelgenomen, komen een aantal conclusies naar voren die in het kader van dit plan interessant zijn:

- De gemiddelde leeftijd van het areaal wegen/verharding in Krimpen is, in vergelijking met de overige gemeenten, vrij oud. Krimpen heeft een groot percentage wegen dat tussen 1950 en 1970 is aangelegd. Het areaal groen is iets jonger, maar kent een vergelijkbare opbouw.
- De grondslag (veen) levert voor wegen een verhoging op van de kosten. Uit de benchmark blijkt dan ook dat Krimpen in verhouding redelijk veel geld uitgeeft op jaarbasis voor onderhoud aan verharding.
- Het areaal groen en verharding per inwoner scoort gemiddeld, maar is beduidend minder dan de landelijke gemeenten in m.n. het noorden van het land. Specifiek voor bomen scoort Krimpen onder het gemiddelde aantal uit de benchmark.
- Het onderhoudsbudget per inwoner en per vierkante meter voor groen is in Krimpen in de benchmark gemiddeld.

3.3 Kwaliteitskeuze 2007

De kwaliteitskeuze in 2007 is gemaakt op basis van de prioriteiten uit de workshops, de kwaliteit op dat moment en de beschikbare middelen. Hieruit is onderstaand scenario (scenario 2) gekozen. Dit scenario heeft in de afgelopen jaren gediend als uitgangspunt voor het realiseren van de kwaliteit.

	Centra	Woongebied	Hoofdwegen	Bedrijven	Woonzorg	Parken	Groen/Natuur
Technisch							
Verharding	Hoog	Basis	Hoog	Basis	Hoog		Basis
Groen	Hoog	Basis	Hoog	Basis	Basis	Basis	Basis
Meubilair	Hoog	Basis	Basis	Basis	Hoog	Hoog	Basis
Verzorging							
Verharding	Hoog	Basis	Basis	Basis	Basis		Basis
Groen	Hoog	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis
Meubilair	Hoog	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis

In 2012 is in een gemeenteraadsadvies al aangegeven dat de hoge kwaliteitsambitie in het centrumgebied, de woonzorggebieden en de hoofdstructuur financieel niet meer haalbaar waren en daarom zijn terugschroefd naar kwaliteitsniveau basis.

3.4 Beschikbaar Budget

Het beschikbaar budget voor het uitvoeren van het beheer en onderhoud bepaalt uiteindelijk het resultaat in de openbare ruimte. Binnen het budget wordt dagelijks onderhoud uitgevoerd, kleinschalige reparaties/ herstelwerkzaamheden uitgevoerd en worden materialen betaald voor de reparaties/ herstelwerkzaamheden. Daarnaast worden met dit budget meldingen opgelost en calamiteiten verholpen. Het budget bestaat voor een deel uit de inzet van eigen medewerkers en machines, voor een ander deel uit inhuur van capaciteit en werkzaamheden door aannemers.

Budgetontwikkeling 2007 - 2014

Sinds 2009 zijn de budgetten door diverse bezuinigingen gekrompen, terwijl deze in het kader van de keuzes uit het kwaliteitsplan juist licht zouden moeten zijn gestegen vanwege de hogere kwaliteitskeuze ten opzichte van de kwaliteit van dat moment. De stijging had vooral betrekking op verharding/ wegen. Het benodigd extra budget van ongeveer € 323.000 om te voldoen aan het afgesproken kwaliteitsniveau is nooit volledig toegekend. In de afgelopen 4 jaar is dit budget juist gedaald naar € 177.000. Daarnaast zijn op de voorziening herstraten sinds 2010 diverse bezuinigingsmaatregelen doorgevoerd, waardoor de planning van deze werkzaamheden is getemporeerd. Dit betekent dat de middelen om grootschalig onderhoud te plegen aanzienlijk zijn afgenomen. De consequenties hiervan op lange termijn zijn nog

ongewis maar vormen, in relatie tot de leeftijdsopbouw van het areaal, wel een aandachtspunt richting de toekomst.

Voor groen, meubilair en reiniging zijn de budgetten eveneens gedaald, maar de impact hiervan is beperkt. In het groenonderhoud is dit met name door gunstige contractonderhandelingen en uitstel van vervanging opgevangen. Bovendien blijkt uit landelijke cijfers (Bron Alterra) dat de onderhoudskosten voor groen de afgelopen jaren door marktwerking nagenoeg gelijk zijn gebleven.

Beschikbaar budget 2014

Het beschikbare budget voor het beheer en onderhoud van de in deze rapportage meegenomen onderdelen staat in onderstaande tabel weergegeven. Door middel van een 'Budgetanalyse kwaliteitsgerelateerde kostenposten' zijn de begrotingsposten geselecteerd die samenhangen met de kwaliteit van de openbare ruimte. Het kenmerk van deze posten is dat als de activiteiten die horen bij deze posten niet meer uitgevoerd worden of erop wordt bezuinigd, dit direct effect op de kwaliteit buiten heeft. Een voorbeeld hiervan zijn posten die groenonderhoud of straten vegen betreffen. Overige kosten uit de begroting, zoals verzekeringen of bijdragen voor huisvesting, leveren geen kwaliteit in de openbare ruimte op en zijn derhalve niet relevant. De posten die direct gekoppeld zijn aan de kwaliteit zijn in onderstaande tabel opgeteld weergegeven.

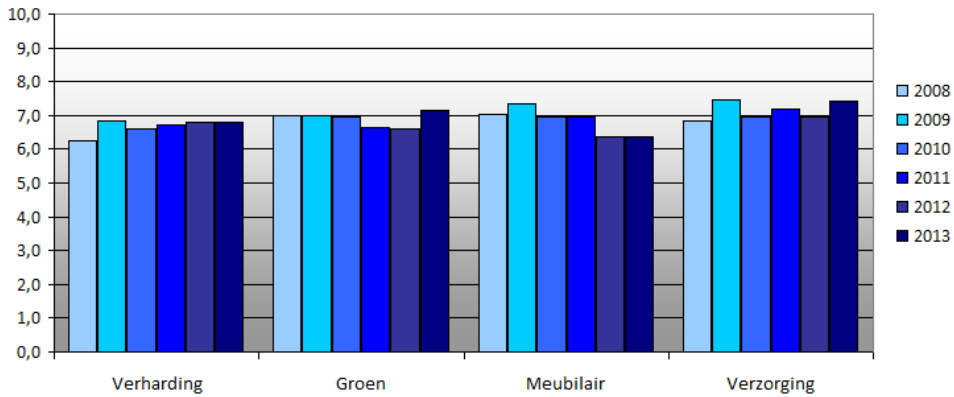
Omschrijving	Budget in €	Toelichting
Verharding dagelijks onderhoud	1.078.000	herstel bestrating, klein onderhoud pleksgewijs e.d.
Groen dagelijks onderhoud	1.129.000	maaien, snoeien, inboet, onkruid e.d.
Meubilair dagelijks onderhoud	388.000	herstel schade, vervanging, vandalisme e.d.
Reiniging dagelijks onderhoud	810.000	straatvegen, onkruid verharding, zwerfafval, graffiti e.d.
Subtotaal	3.405.000	
Integrale meerjarenplanning Buitenruimte (gedeeltelijk meegenomen)	333.250	25% van Groot onderhoud aan verharding relevant voor deze rapportage
Totaal	3.738.250	

Het voor dit kwaliteitsplan beschikbare budget is bepaald op € 3.750.000 (afgerond) per jaar. Voor dit bedrag wordt in de gemeente de kwaliteit van het beheer/ onderhoud van de openbare ruimte in stand gehouden, op basisniveau.

3.5 Kwaliteit

In de afgelopen jaren is de kwaliteit van de openbare ruimte middels een voorjaars- en najaarschouw gemeten voor de onderdelen Verharding, Groen, Meubilair en Verzorging. In onderstaand figuur zijn de totaalscores per onderdeel weergegeven. De scores voor 2007 zijn niet meegenomen, omdat dit een nulmeting betrof en niet vergelijkbaar was met de daarop volgende metingen.

Kwaliteitsontwikkeling openbare ruimte 2008-2013

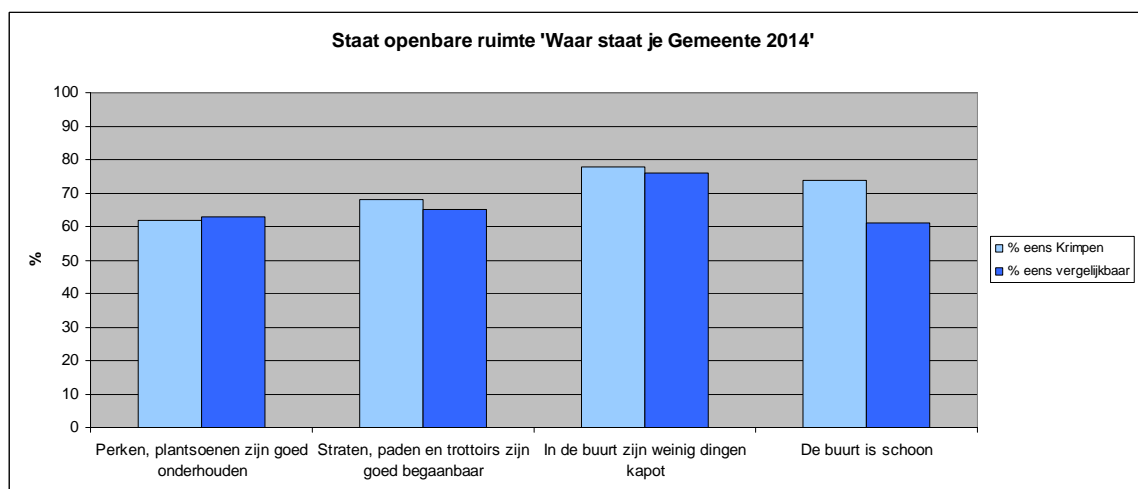

Uit bovenstaande figuur zijn de volgende conclusies te trekken:

- Gemiddeld scoort de kwaliteit van de openbare ruimte de afgelopen zes jaar een 6,9. De kwaliteit van verharding scoort gemiddeld over deze jaren het laagst (6,7) en de kwaliteit van verzorging het hoogst (7,1). De kwaliteit laat over de laatste zes jaar geen grote uitschieters zien;
- De kwaliteit van verharding is licht gestegen de afgelopen jaren;
- De kwaliteit van groen scoorde beduidend het minst goed in 2011 en 2012. In 2013 is de score het hoogst met gemiddeld een score van 7,1;
- De kwaliteitscore van meubilair is de afgelopen jaren geleidelijk afgenomen;
- De kwaliteit van verzorging fluctueert, maar scoort in 2013 beter dan de vorige drie jaar.

3.6 Onderzoek beleving openbare ruimte

De gemeente Krimpen aan den IJssel neemt deel aan het onderzoek 'Waar staat je gemeente'. Een burgerpeiling waarbij burgers op 5 maatschappelijke thema's vragen voorgelegd krijgen. De vragenlijsten worden verwerkt en de resultaten geven inzicht in de gemiddelde mening van de burgers. In onderstaande grafiek staat weergegeven hoe de respondenten in de gemeente Krimpen aan den IJssel hebben gescoord op de vragen betreffende het onderwerp 'De staat van de openbare ruimte'. Bovendien is het vergelijk gemaakt met deelnemende gemeenten met dezelfde stedelijkheidsklasse.

Uit de figuur zijn de volgende conclusies te trekken:

- Voor alle disciplines is 60% of meer van de bewoners tevreden over de openbare ruimte in de gemeente.
- Over 'dingen kapot' en 'de buurt is schoon' is men het meest positief. Over de plantsoenen en de straten en paden is men iets minder positief.
- In verhouding tot vergelijkbare gemeenten scoort Krimpen aan den IJssel gelijkwaardig tot een fractie beter. De netheid wordt zelfs als veel beter ervaren dan gemiddeld in de vergelijkbare gemeenten.

3.7 Meldingen

Om inzicht te krijgen in het aantal en het type klachten en meldingen is voor 2010 tot en met 2013 het totaal aantal klachten en meldingen inzichtelijk gemaakt. Deze zijn vervolgens gerubriceerd in de volgende vier categorieën:

- bestrating: bijv. gaten, oneffenheden, verzakkingen in verharding;
- groen en water: bijv. achterstallig onderhoud beplanting, overhangende takken, onkruid, shade bruggen;
- meubilair en verlichting: bijv. shade aan straat- en parkmeubilair en lichtmasten;
- reiniging: zwerf- en bladafval, volle afvalbak, gladheid.

In onderstaande tabel een overzicht van de klachten en meldingen van 2010 tot en met 2013. De meldingen die bij MAK binnenkomen (betreft reiniging), zijn in dit overzicht niet meegenomen.

Categorie	2013	2012	2011	2010	verschil in % 2013 t.o.v. 2010
bestrating	585	567	674	589	-0,7%
groen en water	765	778	739	712	7,4%
meubilair en verlichting	1405	1169	1616	1269	10,7%
reiniging (excl. MAK)	181	175	166	238	-23,9%
totaal	2936	2689	3195	2808	4,6%

De volgende conclusies zijn te trekken op basis van bovenstaande cijfers en specifiek vanuit de totale lijst van klachten en meldingen:

- Het totaal aantal klachten en meldingen is de afgelopen jaren vrijwel gelijk. In 2011 is sprake van het hoogst aantal, in 2012 het minst. In 2013 is sprake van 4,6% meer klachten en meldingen dan 2010;
- Van het totaal aan klachten en meldingen is in alle vier jaren het aantal het hoogst in de rubriek meubilair en verlichting. De meeste klachten en meldingen gaan over defecte (brandt niet) of beschadigde lichtmasten (scheef, armatuur kapot e.d.);
- Opvallend is het relatief laag aantal klachten en meldingen met betrekking tot de categorie reiniging. Dit geldt voor alle jaren. Ook opvallend is dat het aantal klachten en meldingen in deze categorie in 2013 is afgenomen met bijna 24% ten opzichte van 2010;
- Indien gekeken wordt naar de top 5 aan klachten en meldingen per jaar, dan zijn de verschillen de afgelopen vier jaar beperkt. Zie de volgende tabel voor een overzicht, waarin door middel van kleuren de vergelijkbare meldingen inzichtelijk zijn gemaakt.

TOP 5	2013	2012	2011	2010
1	defect en/ of schade aan lichtmast (1230)	defect en/ of schade aan lichtmast (964)	defect en/ of schade aan lichtmast (1382)	defect en/ of schade aan lichtmast (1053)
2	onderhoud aan beplanting (245)	verzakkingen voetpad (258)	onderhoud aan beplanting (292)	onderhoud aan beplanting (213)
3	verzakkingen voetpad (233)	onderhoud aan beplanting (256)	verzakkingen voetpad (261)	verzakkingen voetpad (203)
4	gaten in verharding voetpaden (147)	onkruid (183)	onderhoud aan bomen (198)	onderhoud aan bomen (193)
5	onderhoud aan bomen (145)	onderhoud aan bomen (173)	gaten in verharding voetpaden (153)	meldingen over takken (142)

3.8 Speerpunten beheer openbare ruimte

De afgelopen jaren zijn jaarlijks speerpunten opgesteld. Deze zijn jaarlijks in de raadsinformatiebrieven opgenomen. De speerpunten zijn tot stand gekomen op basis van de kwaliteitsmetingen en een analyse van de meldingen. Hieronder zijn deze opgenomen voor de periode 2008 - 2014.

2008	a. Meubilair in de parken banken en afvalbakken waar nodig vervangen	b. Opwaarderen straten: Jozef Israëlsstraat, Vlietkade, Breestraat.	c. Prestatiebestekken voor het groen onderhoud	
2009	a. Optimalisatie verkeersborden: inventarisatie	b. Opwaarderen straten: Kortlandstraat, Breestraat Noorderstraat, 2e fase Raadhuisplein	c. Kwaliteit fietspaden verbeteren, vooral m.b.t. textuur asfalt woongebied	
2010	a. Optimalisatie verkeersborden: kwaliteitslag maken	b. Opwaarderen straten: idem aan 2009, vervolgwerkzaamheden	c. Kwaliteit fietspaden verbeteren: fietspaden hebben rode coating gekregen + visueel verbeterd	
2011	a. Optimalisatie verkeersborden: kwantiteitslag maken	b. Opwaarderen straten: Tuinstraat, Waalstraat, fietsstroken aanleggen op Rotterdamseweg tussen Algerabrug en Noorderstraat	c. afvalbakken: inventariseren en eventuele uitbreiding, met als doel zwerfvuil terug te dringen	d. buurtparticipatie: betere publiciteit en informatieverstrekking over initiatieven als onderhoud plantvakken.
2012	a. Opwaarderen straten: nieuw profiel fietspad Nieuwe Tiendweg tussen Groenendaal en Rondweg.	b. Opwaarderen openbare ruimte Industriegebied Stormpolder	c. Onderzoek naar mogelijkheden uitwerking fietsstructuurplan	d. Opwaarderen woonzorg gebieden, o.a. aandacht voor vlakheid looproutes naar winkelcentra.
2013	a. Onderhoud wijk Quaraker (vanwege verzakkingen)	b. Opknappen en verbeteren verkeersgeleiders, incl. preventieve maatregelen onkruid	c. Knelpunten boomwortels en verharding in beeld brengen.	d. Aandacht voor straatmeubilair, eerst inventariseren e. Verbeteren communicatie BOR intern + naar bewoners
2014	a. Vervolg op knelpunten boomwortels en verharding	b. Opwaarderen van woonwijk Stad en Landschap-Lansing-Akkerwinde-Zilverschoon.	c. Bereikbaarheid bestrating senioren appartementen (en minder validen)	d. Verbeteren/ vervangen van straatmeubilair in park bij Trafostation

Uit deze jaarlijkse speerpunten komen de volgende conclusies naar voren:

- Veiligheid en bereikbaarheid komen vaak terug in de speerpunten.
- De laatste jaren is vooral verhardingsonderhoud in relatie tot boomwortels prioriteit
- Specifieke woonwijken worden opgeknapt op basis van actueel inzicht in de kwaliteit
- Fietsers (fietspaden) en ouderen (woonzorggebieden) hebben specifieke aandacht

3.9 Conclusies

Uit de voorgaande paragrafen blijkt dat de situatie betreft de kwaliteit van de openbare ruimte de afgelopen jaren constant is gebleven, ondanks dat de algemene economische situatie verslechterd is. De budgetten zijn licht gedaald, de herstraatprojecten en grote onderhoudswerkzaamheden zijn getemporeerd en daarmee ontstaat het risico dat de komende jaren achterstanden gaan ontstaan, met mogelijk kapitaalvernietiging als gevolg.

De afgelopen jaren vertoont de kwaliteit van wegen, groen, meubilair en verzorging kleine schommelingen, zo blijkt uit de jaarlijkse metingen. Ook het aantal meldingen over de openbare ruimte dat door burgers wordt doorgegeven blijft gelijk. Deze gelijkmatige kwaliteit is eveneens terug te herleiden naar de prioriteiten in de meldingen. Hier zitten weinig verschuivingen in gedurende de afgelopen jaren. Alleen bij meubilair is een dalende trend zichtbaar in kwaliteit. Dit is overigens niet in relatie te brengen tot de meldingen over kapotte lichtmasten (een apart type melding in het meldsysteem) maar kan wel verklaard worden door meer zichtbare schade/ vandalisme aan en veroudering van het straatmeubilair. Uit de burgertevredenheid-onderzoeken blijkt dat het merendeel van de burgers tevreden is over de staat van de openbare ruimte. Opvallend is hierbij wel dat uit het tevredenheidsonderzoek juist blijkt dat 78% van de burgers vindt dat er weinig zaken kapot zijn in de buitenruimte.

De kleine verschillen die in de kwaliteit zichtbaar zijn, laten zien dat tot op heden de gemeente in staat is het openbaar gebied conform afspraken te onderhouden, ondanks dat de financiële middelen minder zijn geworden de afgelopen jaren. De motivatie hiervoor is dat meer op reparaties en kleine herstelwerkzaamheden is ingezet en minder op grootschalig onderhoud en vervanging van het materiaal zoals bestratingsmaterialen en groenvoorzieningen. Eerder is dit als temporisering van het herstraatbeleid getypeerd. Met deze maatregelen is ondanks een tekort tot op heden de kwaliteit op peil gebleven en daardoor is een duidelijke dalende of stijgende trend op dit moment nog niet waarneembaar. Vanwege de lange levensduur van met name verhardingen, is het jaarlijks effect van dit tekort gering. Op den duur wordt bouw dit verschil steeds verder op, evenals de benodigde middelen om dit verschil weg te werken. De openbare ruimte verouderd door het uitstellen van de vervangingen en de technische levensduur van de openbare ruimte wordt door deze keuzes korter, waardoor het vervangingsmoment dichterbij komt en kapitaalvernietiging van de openbare ruimte (met een totale vervangingswaarde van 85 miljoen) op de loer ligt, wanneer de huidige aanpak wordt voortgezet.

Wanneer we de huidige situatie samenvatten laat dit zien dat voor de komende jaren aangescherpte keuzes nodig zijn om te voorkomen dat de kwaliteit daalt. Het continueren van de kwaliteitskeuze uit 2012 is op lange termijn uitsluitend mogelijk binnen de huidige budgetten als ook op andere terreinen keuzes worden gemaakt die bijdragen aan een duurzame instandhouding van de openbare ruimte. Dit betekent dat binnen de organisatie in de gehele keten van planvorming, ontwerp, materiaalkeuze, realisatie van projecten richting de beheerfase meer afstemming en een integrale aanpak nodig is. Ook van bewoners en ondernemers binnen de gemeente mag verwacht worden dat door meer betrokkenheid en inspraak ruimte ontstaat voor creatieve oplossingen en verantwoordelijkheden gedeeltelijk kunnen worden overgenomen, op basis van wederzijdse belangen. Wanneer deze keuzes en initiatieven niet doorgevoerd worden, is de consequentie dat de kwaliteit op lange termijn zal gaan dalen.

Kortom; Samenwerking is nodig om een veilige en functionele openbare ruimte voor de gebruikers in de openbare ruimte blijvend te garanderen.

4 Kwaliteitskeuze

De gemeente maakt bij het bepalen van de kwaliteitskeuze voor de komende jaren een bewuste afweging tussen kwaliteit en kosten, ten opzichte van het beschikbare budget. In dit hoofdstuk zijn de afwegingen benoemd en is de kwaliteitskeuze gemotiveerd, inclusief een doorkijk.

4.1 Centrale thema's

De gemeente heeft in relatie tot dit Kwaliteitsplan een aantal thema's benoemd die specifiek aandacht verdienen. Hieronder zijn deze thema's opgenomen, inclusief een korte motivatie.

Coalitieakkoord Sterker door Verbinden

In het coalitieakkoord 2014-2018 heeft de coalitie de koers voor de komende jaren uiteengezet. Belangrijke thema's die relatie hebben met dit kwaliteitsplan zijn:

- De openbare ruimte moet zo efficiënt mogelijk schoon, heel en veilig worden gehouden, waarbij de burgers worden aangesproken daar zelf een bijdrage aan te leveren en zich aan de regels te houden.
- Wijkwethouders als direct aanspreekpunt op wijk- en buurtniveau.
- Bereikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid zijn belangrijke thema's.
- Iedere Krimpenaar moet naar eigen vermogen mee doen.
- De gemeente kiest op het gebied van veiligheid en leefbaarheid de rol van regisseur.
- Het is een opgave om functie, inrichting, beheer en gebruik van de openbare ruimte nog beter met elkaar in overeenstemming te brengen.
- Duurzaamheid is het uitgangspunt bij het beheren van de buitenruimte en aanverwante taken als afvalinzameling.
- Bepaalde ergernissen (vandalisme, hondenpoep, parkeerexcessen, hard rijden en zwerfvuil) in wijken en buurten worden aangepakt.
- Duidelijk is wel dat de financiële situatie zorgen baart en weinig ruimte biedt.

De koers uit het coalitieakkoord, in combinatie met de informatie uit de beschikbare informatie, resulteert in de volgende thema's.

Schoon, heel en veilig blijvend borgen

Het principe Schoon, heel en veilig blijft bestaan, maar door nieuwe inzichten die in de afgelopen jaren zijn opgedaan, in combinatie met de economische situatie, worden deze thema's genuanceerd. Dit betekent dat de kwaliteitskeuze uit 2007, die gebaseerd was op schoon, heel en veilig, naar beneden moet worden bijgesteld om op lange termijn de kwaliteiten in stand te houden. Dat betekent dat de ondergrens van schoon, heel en veilig dichterbij komt. Dit wordt opgevangen door vaker en specifiek de kwaliteit te controleren door het uitvoeren van toezicht door opzichters alsmede het samen met de bewoners meten van de kwaliteit.

Zorgdragen van duurzame instandhouding op lange termijn

Ongeacht de uiteindelijke kwaliteitskeuze, is duurzame instandhouding op lange termijn een belangrijk thema om de kwaliteit en benodigde kosten voor het onderhoud beheersbaar te houden. De totale vervangingswaarde van het areaal in de openbare ruimte (ruim 85 miljoen voor de onderdelen uit dit kwaliteitsplan) maakt duidelijk dat indien de kwaliteit te ver daalt, de kosten voor het grootschalig renoveren of vervangen aanzienlijk zullen oplopen de komende jaren. Aangezien op dit moment de middelen ontoereikend zijn om alle benodigde vervangingen uit te voeren, zijn keuzes nodig. Dit betekent dat de komende jaren bewuste keuzes worden gemaakt in de openbare ruimte op gebied van materiaalgebruik, ontwerp en aanwezige elementen zoals zitbanken, bruggen en speelplaatsen. Deze keuzes resulteren in meer sobere, eenvoudige keuzes in ontwerp en materiaalgebruik, of juist het toepassen van robuuste materialen die langer meegaan en slijtvast zijn, waardoor minder onderhoud

nodig is. In het groen denken we hierbij aan het toepassen van gevarieerd en groensoorten die weinig onderhoud vragen. Daarnaast maakt de gemeente afwegingen of verouderde of versleten elementen nog teruggeplaatst moeten worden, zoals bruggen en speelplaatsen. Deze keuzes worden altijd in overleg met de omgeving gemaakt en tijdig gecommuniceerd.

Doelgroepen: rekening houden met (kwetsbare) doelgroepen en specifieke gebieden

Naast de algemene kwaliteitskeuze wil de gemeente inspelen op de wensen en belangen/ risico's van doelgroepen. Kwetsbare doelgroepen of locaties die potentieel risico's opleveren krijgen extra aandacht. Voorbeelden hiervan zijn de omgevingen van woonzorgcentra, locaties waar verharding voor weggebruikers een hoog risico opleveren of plekken waar de verlichting onvoldoende is. Voor de keuzes van deze locaties en doelgroepen worden de beschikbare gegevens uit bijvoorbeeld het meldingensysteem gebruikt. Ook informatie uit o.a. de nog op te starten wijkschouwen worden hiervoor gebruikt.

Vertalen van landelijke doelstellingen en wetgeving

De gemeente wordt geconfronteerd met landelijke doelstellingen en wetten waar op ingespeeld moet worden. Op dit moment is dit bijvoorbeeld het geval voor de afschaffing van chemische middelen bij de onkruidbestrijding. Ook de doelstellingen op gebied van afvalscheiding en recycling hebben impact op

Participatie in de openbare ruimte: betrokkenheid bij omgeving verhogen

De gemeente gaat de komende jaren participatie in de openbare ruimte opzetten en stimuleren. Vooral sociale cohesie, het verminderen van de anonimiteit en het verhogen van de betrokkenheid bij de omgeving wil de gemeente hiermee bereiken. De participatie is niet gericht op het invullen van bezuinigingsdoelstellingen op korte termijn. In de plannen voor participatie, die in 2015 ingevuld gaan worden, wordt hier nader op ingegaan voor de kansen en aanpak in de openbare ruimte.

Naast de participatie van burgers en ondernemers, kiest de gemeente er ook voor om vanuit de sociale verantwoordelijkheid mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in de openbare ruimte in te zetten. De komende tijd worden deze plannen verder uitgewerkt. Doel is om meerdere mensen uit 'de kaartenbak' in te zetten in het onderhoud van de openbare ruimte en daarmee deze groep een kans op de arbeidsmarkt te bieden.

Communicatie

De gemeente wil de betrokkenheid van de burgers en ondernemers bij de openbare ruimte vergroten door de communicatie over de openbare ruimte te intensiveren. Zowel via algemene kanalen als bijvoorbeeld ook het optimaliseren van het meldingensysteem wordt gewerkt aan het verbeteren van de communicatie. Door een transparante wijze van communiceren over de keuzes betreffende beleid en werkzaamheden ontstaat meer inzicht in de activiteiten van de gemeente in de openbare ruimte.

4.2 Kwaliteitskeuze

De kwaliteitskeuze voor de kwaliteitsniveaus staan in onderstaand schema weergegeven. Deze kwaliteiten zijn gebaseerd op de systematiek van het CROW, zoals is vastgelegd in de Kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2013. In de keuzes en afwegingen is rekening gehouden met de prioriteiten en doelstellingen die zijn uitgesproken of zijn vastgelegd. Het uitgangspunt voor deze keuze vormt de oorspronkelijke keuze uit 2007, maar deze blijkt in de huidige omstandigheden niet meer te realiseren.

De gemeente kiest voor een integraal kwaliteitsniveau B in de gehele gemeente

Voor de onderbouwing van de keuzes is een berekening uitgevoerd, gebaseerd op het huidige beheerareaal van de gemeente. Dit areaal is ingedeeld naar de diverse disciplines en vervolgens zijn op basis van kostenkengetallen, welke in de Kennisbank van Antea Group zijn opgeslagen, berekeningen uitgevoerd. Hieruit is bepaald welk jaarlijks budget nodig is voor het realiseren van de kwaliteitskeuze. Uiteindelijk is uit de afweging tussen het beschikbare budget en de berekeningen onderstaand scenario naar voren gekomen.

Scenario 'Afgewogen kwaliteitskeuze'						
	Centra	Woongebied	Hoofdwegen	Bedrijven	Woonzorg	Groengebied
<i>onderdelen</i>						
Verharding	B	B	B	B	B	B
Groen	B	B	B	B	B	B
Meubilair	B	B	B	B	B	B
Verzorging	B	B	B	B	B	B

In de kwaliteitskeuze is een integraal kwaliteitsniveau B afgesproken. Dit niveau wordt over de gehele gemeente toegepast. Daarmee ontstaat een gelijkmatige kwaliteit. Deze keuze betekent het volgende voor de kwaliteit:

- Bewoners, ondernemers en bezoekers mogen rekenen op een basiskwaliteit, minimaal heel/schoon en veilig op het niveau van B-kwaliteit, met een gelijkmatige kwaliteit door de gemeente.
- Slechte plekken zijn nog steeds, net zoals in de afgelopen jaren, niet acceptabel. Op het moment dat de openbare ruimte, ongeacht de oorzaak, onder B-kwaliteit ligt, is ingrijpen noodzakelijk.

Benodigd budget blijft gelijk

Voor het realiseren van dit scenario is een bedrag benodigd van € 4.100.000 zo blijkt uit een berekening van het huidige beheerareaal met kostenkengetallen voor de kwaliteitsniveaus. Dit bedrag is € 350.000 meer dan op dit moment beschikbaar is. Echter, op basis van de huidige situatie is het de verwachting dat dit verschil de komende jaren overbrugd kan worden. Onder andere de huidige marktwerking op de onderhoudsbestekken (welke begin 2015 worden aanbesteedt) en het verschil tussen de huidige kwaliteit en de B-kwaliteit (de huidige kwaliteit ligt een fractie hoger dan B-kwaliteit) zorgen dat er enige speelruimte is om dit verschil op te vangen. Echter, op lange termijn is wel een structurele verandering nodig om het B-niveau te kunnen blijven hanteren.

In de berekende budgetten is nog geen rekening gehouden met het verbod op de chemische onkruidbestrijding. De omschakeling van deze methode levert een kostenverhoging op.

Het scenario met een integrale B-kwaliteit kan binnen de huidige middelen worden gerealiseerd

4.3 Groeimodel participatie en duurzame oplossingen

De gemeente gaat zich de komende jaren meer richten op de kerntaak, om zodoende zorg te dragen dat het integrale niveau B gerealiseerd kan worden. Dit betekent dat zowel voor nieuwe ontwikkelingen/ herinrichtingen als in het dagelijkse beheer en onderhoud keuzes moeten worden gemaakt. Op hoofdlijn betekent dit het volgende:

- (her)Inrichting/ ontwerp: bij nieuwe ontwikkelingen of herinrichting van gebieden wordt vanaf nu gekozen voor een meer sobere, functionele inrichting. Dit betekent dat functionaliteit samen met veiligheid voorop staat en minder ruimte is voor bijvoorbeeld het toepassen van variatie of situaties die niet noodzakelijk zijn voor de betreffende functionaliteit.

- **Materiaalgebruik:** de toe te passen materialen worden gekozen op levensduur, slijtvastheid en onderhoudsvriendelijkheid. Deze keuze voor de totale life-cycle-kosten, in plaats van uitsluitend aanschafkosten, leveren voordeel op doordat minder herstel en vervangingskosten ontstaan. Daarnaast worden robuuste standaardmaterialen toegepast in de gemeente, zodat kosten van vervanging beperkt zijn en schaalvoordeel ontstaat bij aanschaf en vervanging/ reparatie.
- **Beheervriendelijke oplossingen:** de keuzes in inrichting en materiaalgebruik hebben ook aanzienlijke consequenties voor het beheer en onderhoud. Vanuit dit perspectief is het belangrijk dat bij nieuwe aanleg of herinrichtingen rekening wordt gehouden met de beheerwerkzaamheden. Wanneer hiermee het beheer efficiënter wordt, kan de uitvoering van het beheer in kortere tijd plaatsvinden. Dit schept ruimte voor inzet op andere plaatsen.

De kansen van participatie

Participatie gaat de komende jaren meer en meer een rol vervullen in de gemeente. Door de opzet van eerste pilots in 2015 en vervolgens het verder vergroten van de mogelijkheden van participatie wordt meer en meer gebruik gemaakt van de inzet van burgers, ondernemers, verenigingen en kerken. Hierbij wordt gedacht aan vrijwillige inzet in het beheer, deelname aan landelijke evenementen zoals opruimdagen of burendag, sponsoring of financiering van bijvoorbeeld rotonden, verkoop/ verhuur van groenstroken en adoptie van elementen in de openbare ruimte. Ook inzet van bijvoorbeeld reclassering, of mensen met een uitkering (in het kader van de participatiewet) kan mogelijk een bijdrage leveren. Niet in alle gebieden van Krimpen zal in dezelfde mate participatie mogelijk zijn. Dit zal de komende periode, in het kader van het plan voor participatie, verder vormgegeven worden.

De gemeente zal ten allen tijde verantwoordelijk zijn en blijven voor de specialistische en machinale werkzaamheden in de openbare ruimte, zoals het snoeien van bomen, reinigen van de kolken, het maaien van de bermen en de onkruidbestrijding op gevaarlijke plekken zoals de hoofdwegen.

In eerste instantie zal deze participatie nog geen structurele bijdrage leveren aan een besparing. Op den duur kan door de hoeveelheid initiatieven en het aanspreken van andere financieringsbronnen of inzet van extra capaciteit wel een besparing op de uitgaven van de gemeente worden bereikt. De ruimte die hiermee ontstaat is nodig om het verschil op te vangen tussen het beschikbaar budget en het benodigde budget voor de integrale B-kwaliteit in het gekozen scenario.

Alternatieve keuzes voor inrichting/ materiaalgebruik en het opzetten van participatie scheppen ruimte om te komende jaren het kwaliteitsniveau B vast te houden.

Inspraak en beheerparagraaf leggen relatie tussen realisatie en beheer

De gemeente voert projecten uit op basis van de integrale vervangingsplanning van de openbare ruimte. Op dat moment wordt kritisch gekeken naar keuzes in de openbare ruimte. In de toekomst worden de keuzes meer in overleg met burgers en andere actoren gemaakt. Er komt meer ruimte voor inspraak en er wordt gekeken naar de wensen en mogelijkheden door te luisteren naar de omgeving. Hiermee sluiten we zoveel mogelijk aan bij de functionaliteit van de openbare ruimte ter plekke en we zorgen dat geen overvloedige elementen in de openbare ruimte worden toegepast.

Naast de ruimte voor inspraak gaan we ook aandacht schenken aan de beheerparagraaf. Reeds bij de planvorming denken we na over de fase waarin de openbare ruimte in stand wordt gehouden. We nemen hierbij de totale kosten in overweging en wegen de wensen en behoeften af tegen zowel de eenmalige aanlegkosten als de onderhoudskosten. In een beheerparagraaf leggen we de afspraken voor het beheer en onderhoud na de aanleg vast, inclusief een doorkijk naar de jaarlijkse beheerkosten en wie deze kosten voor zijn rekening neemt wanneer ze bovengemiddeld zijn.

Wat gaat er veranderen in de kwaliteit ten opzichte van het oude scenario?

De kwaliteit van de openbare ruimte is de afgelopen jaren gelijk gebleven. In de periode 2010- 2014 is de kwaliteit ongeveer op hetzelfde niveau gebleven. Dit betekent een kwaliteit die boven B-kwaliteit ligt. Het scenario met de integrale B-kwaliteit betekent dat over het algemeen de kwaliteit gelijk zal blijven in de gemeente. Vanwege de aanscherping op de dagelijkse controles en het toezicht op het nieuwe beeldbestek waarin de aannemer de gevraagde kwaliteit moet leveren, kan op buurt of straatniveau wel enige verschuiving van kwaliteit optreden de komende jaren.

Wanneer de inzet op duurzame oplossingen en meer participatie ontoereikend blijkt, zijn we genoodzaakt de kwaliteit naar beneden bij te stellen.

Indien de genoemde inspanningen niet voldoende succesvol blijken, betekent dit dat de gekozen integrale B-kwaliteit op lange termijn niet haalbaar is. Op dat moment zal gekozen moeten worden voor een bijstelling naar een lagere kwaliteit, wat niet gewenst is vanuit oogpunt van veiligheid en duurzaam kapitaalgoederenbeheer. Op dat moment zal een duidelijke teruggang in kwaliteit zichtbaar worden. Dit maakt de noodzaak duidelijk van de energie die we in participatie en structurele oplossingen gaan investeren.

5 Vervolgstappen

De kwaliteitskeuze uit dit plan wordt voor de periode 2015-2019 vastgesteld. Dit plan vormt daarmee het kader voor de uitvoering van het beheer in de gemeente. Op basis van dit plan volgen een aantal vervolgacties die zorgen voor de realisatie van de in dit plan genoemde afspraken. Bovendien zorgen de genoemde acties voor het structureel volgen van de kwaliteitsontwikkeling, zodat periodiek kan worden gerapporteerd over de huidige stand van zaken en de trend gedurende de jaren. De invulling rondom de nieuwe participatiewetgeving zal ook de nodige impact hebben in het beheer en onderhoud van de buitenruimte. De inbreng is echter sterk afhankelijk van de beschikbaarheid vanuit het sociaal domein. Deze ontwikkelingen worden uiteraard meegenomen in de verdere uitwerking.

Op basis van onderstaand model (het model Professioneel beheer) staan de vervolgacties benoemd. Dit model toont de werkstappen waarop kwaliteitsgestuurd werken is gebaseerd.

De volgende werkstappen zorgen ervoor dat de kwaliteitskeuze en daarmee samenhangende thema's worden uitgewerkt en gerealiseerd de komende jaren:

- Ambitie: vaststellen van de ambitie en bijbehorend budget voor de periode 2015-2019 door de gemeenteraad.
- Plan: de keuzes uit het kwaliteitsplan nader uitwerken in detail (thematisch en richting afspraken) door middel van uitvoeringsplannen, zoals:
  - inpassen in reconstructieplannen & meerjarenplannen.
  - doorvertaling naar een inrichtingsleidraad & materiaallijst met toe te passen, duurzame materialen waaruit bij nieuwe ontwikkelingen gekozen kan worden in relatie tot de beheerparagraaf.
  - communicatieplan 'openbare ruimte': de keuzes voor het beheer en onderhoud, alsmede nieuwe projecten, wordt vertaald naar een communicatieplan. Hierin worden de methoden, momenten en overige aspecten van de communicatie over activiteiten in de openbare ruimte vastgelegd. Dit dient als leidraad voor een verbeterde communicatie, waarmee bewoners, ondernemers e.d. actief en passief betrokken raken bij de openbare ruimte.
  - participatieplan: in dit plan worden de diverse wensen, ambities en verwachtingen voor participatie de komende jaren vastgelegd en vertaald naar concrete werkstappen en activiteiten, zoals wijkschouwen, de rol van wijkwethouders, mogelijkheden voor participatie/ adoptie van delen van de openbare ruimte en de inspraakmogelijkheden bij nieuwe projecten.

- meldingensysteem en - afhandeling optimaliseren, de afhandeling afstemmen op de ambities en afspraken en de communicatie richting de melders betreft afhandeling verbeteren door onder ander gebruik te maken van recente digitale ontwikkelingen.
- Contract: de ambities en nadere uitwerking vertalen naar contracten voor het onderhoud van de openbare ruimte zoals de ambities die in dit plan zijn vastgelegd.
- Toezicht: toezicht houden op de afspraken door het opzetten van een toezichtplan en op basis daarvan frequent te toetsen aan de afgesproken kwaliteitsniveaus. Dit dient als input voor de communicatie en het afrekenen van de aannemer (zie contracten).
- Meten: periodiek meten van de kwaliteit aan de hand van de afspraken uit een monitoringsplan, waarin objectieve kwaliteit en subjectieve gegevens periodiek worden verzameld en met elkaar in verband worden gebracht op een wijze die aansluit bij de methode welke sinds 2007 wordt toegepast. Bij het meten van kwaliteit hoort eveneens de uitvoering van wijkschouwen en het vergelijken tussen de objectieve kwaliteit en subjectieve kwaliteitsbeleving.
- Review: eenmaal per jaar een evaluatie van de beschikbare gegevens, om hiermee het bestuur/ de gemeenteraad te informeren over de stand van zaken. Op basis hiervan kunnen conclusies getrokken worden en is het mogelijk prioriteiten voor het volgende jaar op te stellen. Gemeentebreed, op specifieke thema's of per wijk.